

मातु । अणोभ्या ऋक्कथी च राजसी क्षपणा जया ।
पिङ्गाक्षी चाक्षया क्षेमा बाला लीला जया तथा । लोला
लङ्का च लङ्केशी खालसा विमला पुनः । कुताशा च
विशालाक्षी कुङ्कारा वडवासुखी । हाहारवा महाक्रूरा
क्रोचना तु भयानना । सर्वज्ञा तरला तारा कणा
चैव हयानना । तथैव रससङ्ख्याही श्वरा तालु-
जिह्वा । रक्ताक्षी सुप्रसिद्धा तु विदुज्जिह्वा कर-
द्विणी । मेघनादा प्रचण्डोष्मा कालकथी वरप्रदा ।
चन्द्रावली चन्द्रहासा प्रपञ्चा प्रलयानिका । शिशुवक्त्रा
पिशाची च पिशिताया च लोलुपा । धमनी तपनी
चैव वामनी विरुतानना । वायुवेगा इहत्कुम्भिवि-
रुता विश्वरूपिका । यमजिह्वा जयनी च दुर्जया च
यमानिका । विहाली रेयती चैव पूतना विजयनिका ।
अष्टहस्ताचतुर्हस्ता इष्वास्त्राः सर्वसिद्धिदाः” ।

भैरवप्रतिमावच्छाणि यथा ५२७०

“भैरवचार्कहस्तः स्थात् कूर्पराखो जटेन्दुभट् । खड्ग-
ङ्कुशकठारेपुविश्वामयभदेकतः । चापलिशूलखट्वाङ्गपाश-
काङ्कवरोद्यतः । गजचर्मधरो द्वाभ्यां कृत्तिवासीहिभू-
षितः । प्रेतासनो माहमध्ये पूज्यः पञ्चाननोऽथ वा ।
अविलोमाग्निपर्यन्तं दीर्घाटकैकभेदितम् । तत् प्रहङ्गानि
जात्यनैरन्वितं च क्रमाद् युजेत् । मन्दिराग्निदला-
रुढं सुवर्णरसकान्वितम् । नादविन्दिन्दुसंयुक्तं माह-
नाथाङ्गदीपितम् । वीरभद्रो वृषारूढो मात्मने स चतु-
र्मुखः । गौरी तु द्विभुजा त्र्यक्षा शूलिनी दर्पणा-
न्विता । शूलं गजनिष्ठा कुण्डली वरदा च चतुर्भुजा ।
अजस्या ललिता स्कन्दगणादर्शगलाकया । अष्टिका
दशहस्ता स्थात् खड्गगूलारिशक्तिधृक् । दक्षे वामे
भागपाशं चर्मङ्कुशकुठारकम् । धनुः सिंहं च महिषः
शूलेन प्रहृतोपतः” ।

लिङ्गलक्षणसूक्तं तत्र ५२७०

“भगवानुवाच । लिङ्गादिब्रह्मणं वक्ष्ये कथमोज्ज्वलं ! तच्छृणु ।
दैर्घ्याङ्गं वसुभिर्भक्ता त्र्यङ्गा भागवतं ततः । विष्णुर्भूत-
भागैस्तु चतुरङ्गं कारयेत् । व्यायामं मूर्तिभिर्भक्ता
एकद्वित्रिक्रमान् न्यसेत् । अक्षविष्णुशिवशेषे वृक्षमनोऽ-
यस्यते । चतुरङ्गेऽस्य वर्णाङ्गं गुह्यकोशेषु लब्धयेत् ।
अष्टाङ्गं वैष्णवं भागं सिध्यत्येव न संशयः । षोडशाङ्गं
ततः कुर्याद्वालिंशङ्गं ततः पुनः । चतुःषष्ट्यङ्गं कृत्वा
वर्णं साधयेत्ततः । कर्तयेदथ लिङ्गस्य शिरो वै देश-

कोत्तमः । विस्तारमथ लिङ्गस्य अष्टधा संविभाजयेत् ।
भागाङ्गान्ति सन्यज्य कृत्वाकारं शिरो भवेत् । त्रिषु
भागेषु सदृशमायामं यस्य विस्तरम् । तद्विभागममं लिङ्गं
सर्वकामफलप्रदम् । दैर्घ्यं तु चतुर्थेन विष्णुर्भूत-
पूजिते । सर्वेषामेव लिङ्गानां लक्षणं शृणु साम्प्रतम् ।
मध्यस्थत्वं समासाद्य ब्रह्मरूपान्तिके बुधः । षोडशा-
ङ्गुललिङ्गस्य षड्भागैर्भाजितो यथा । तदै यमनस्र-
त्वाभ्यां मानमनुरस्यते । यवाष्टसुतरे कार्यं शेषाणां
यवहानितः । अधोभागं त्रिधा कृत्वा त्वर्द्धमेकं परि-
त्यजेत् । अष्टधा तद्द्वयं कृत्वा ऊर्ध्वभागवत्यं त्य-
जेत् । ऊर्ध्वं पञ्चमाङ्गागादु भ्रास्य रेखां प्रलम्बयेत् ।
भागमेकं परित्यज्य सङ्गमं कारयेत्तयोः । एतत् साधा-
रणं प्रोक्तं लिङ्गानां लक्षणं मया । सर्वसाधारणं वक्ष्ये
पिण्डिकानां निबोध मे । ब्रह्मभागप्रवेशश्च ज्ञात्वा
लिङ्गस्य चोच्छ्रयम् । न्यसेद् ब्रह्मशिलां विद्वान् सस्य-
कर्मशिलोपरि । तथा ससुच्छ्रयं ज्ञात्वा पिण्डिकां प्रवि-
भाजयेत् । द्विभागसुच्छ्रितं पीठं विस्तरं लिङ्गसन्नि-
तम् । त्रिभागं मध्यतः खातं कृत्वा पीठं विभाजयेत् ।
समानार्द्धं त्रिभागेण बाहुल्यं परिकल्पयेत् । बाहुल्यस्य
त्रिभागेण मेखलामथ कल्पयेत् । खातं स्थान्मेखलातल्यं
क्रमान्निम्नन्तु कारयेत् । मेखला षोडशशेन खातं वा
तत्प्रमाणतः । उच्छ्रायं तस्य पीठस्य विकाराङ्गं तु
कारयेत् । भूमौ प्रविष्टमेकं तु भागैकैकेन पिण्डिका ।
कण्ठं भागैस्त्रिभिः कार्यं भागेनैकेन षट्टिका । हंशेन
चोर्ध्वं पट्टन्तु एकांशाः शेषषट्टिकाः । भागं भागं प्रवि-
ष्टन्तु यावत् कण्ठं ततः पुनः । निर्गमं भागमेकं तु
यावद्द्वै शेषषट्टिका । प्रणालस्य त्रिभागेण निर्गमस्तु त्रि-
भागतः । मूलेऽङ्गुल्ययविस्तारमप्ये त्र्यंशेन चार्जितः ।
इपन्निम्नन्तु कुर्वीत खातं तच्चोत्तरेण वै । पिण्डिकास-
हितं लिङ्गमेतत् साधारणं स्मृतम्” ।

लिङ्गभेदादिकथनं तत्रैव ५३०

“भगवानुवाच । वक्ष्याम्यन्यप्रकारेण लिङ्गमानादिकं शृणु ।
वक्ष्ये लक्षणं लिङ्गं एतज्जं बुद्धिर्वर्धनम् । भूतये व-
स्त्रलिङ्गं लिङ्गनात्कालिकं विदुः । पञ्चापकं मृ-
क्ष्मयं स्थापकात् पकजं वरम् । ततो दारुमयं पुण्यं
दारुजात् शैलजं वरम् । शैलादरं तु सुक्ताजं ततो
लोहं सुवर्णजम् । राजतं कीर्तितं तावत् पैतलं भुक्ति-
सक्तिदम् । रत्नजं रसलिङ्गं भुक्तिर्हक्तिप्रदं वरम् ।